

چین، مهد تمدن کهن و سرزمین شگفتی‌ها

سابقه ذهنی و تجربه عینی‌ام با کشور چین به قبل از آغاز دوره زمانی چهار ساله ماموریت در پکن و در واقع به دوران دانشجویی و مطالعات تحولات تاریخی در دوره انقلاب مائو برمی‌گشت؛ ده سال دوران به اصطلاح انقلاب فرهنگی در چین (۱۹۶۶ الی ۱۹۷۶) که زمینه تخریب اقتصاد چین را فراهم آورد و همچنین چگونگی انتقال قدرت به دنگ شیائوپینگ رهبر اصلاحات در این کشور. علاوه بر آن دیداری سه روزه از پکن در پی ماموریتی رسمی از توکیو به چین داشتم که که دقیقاً مصادف با روز واقعه میدان تیانن من (ژوئی ۱۹۸۹ میلادی برابر با ۱۳۶۸ هجری شمسی) بود. در این روز به همراه یکی از همکاران شاغل در سفارت کشورمان در پکن و بطور اتفاقی در لحظات شروع عملیات پاکسازی ارتش از دانشجویان چینی متحصن و مستقر در میدان تیانن من حضور داشتیم و برای لحظاتی شاهد عملیات پاکسازی بودیم که بدلیل خطری که متوجه ما می‌شد، محل مذکور را به طرف سفارت ترک کردیم. بازگشت من به توکیو برای همان شب برنامه ریزی شده بود و در داخل هواپیما بود که با رویت اخبار شبکه سی ان ان به عمق عملیات پاکسازی پی بردم.

علی‌ایحاله ماموریت من در این کشور در شرایطی آغاز شد که:

ده سال دوران انقلاب فرهنگی مائو (۱۹۶۶ الی ۱۹۷۶) پایان یافته بود و رهبر اصلاحات و خالق تئوری جمهوری سوسیالیستی خلق چین با ویژگی‌های خاص^۱ آقای دنگ شیائوپینگ، درمسند قدرت قرار داشت. در دوران ماموریت چهار ساله (۱۹۹۷-۱۹۹۳ میلادی) چین بزرگ در آستانه تحولی شگرف و غیرقابل تصور در روند توسعه اقتصادی قرار داشت و به تدریج در چارچوب اتخاذ سیاست اصلاحات اقتصادی معرفی شده توسط رهبر وقت حزب کمونیست، دوران شکوفایی و رخداد معجزه چین آغاز گردیده؛ بطوری که آثار عینی آن به وضوح در جای جای این کشور پهنور مشاهده می‌شد. ذکر این نکته ضروری بنظر می‌رسد که حادثه اتفاقیه میدان تیانن من قدری روند سرمایه‌گذاری خارجی در این کشور را متوقف نمود و تحریم‌های کشورهای غربی (اروپا و آمریکا) و حتی کشورهای منطقه خاور دور از جمله ژاپن و کره جنوبی برای مدتی، شرایط دشواری را برای دولتمردان وقت چینی ایجاد نمود لیکن به دو دلیل عمده یعنی توان مدیریت قوی و بدون چون و چرای سیاسی مسئله توسط رهبران کشور چین از یک سو و از سوی دیگر نیاز دول تحریم کننده به استفاده از فرصت اقتصادی فراهم شده در فضای جدید این کشور پهنور برای سرمایه‌گذاری و بهره برداری از نیروی کار فراوان و ارزان و مساعد بودن زمینه افزایش تولیدات و فرآورده‌ها در تمامی بخش‌های اقتصادی و صنعتی، شرایط را تغییر داد و دول غربی دوباره روابط سیاسی خود را عادی نموده و بازگشت سرمایه و کار به چین نیز به تدریج روند صعودی گرفت.

^۱ People's Republic of China with Special Chinese Characteristics

-رخداد سیاسی دیگر در این دوران، پایان سلطه ۹۹ ساله استعمارکهن بریتانیای کبیر^۲ بر جزیره هنگ کنگ و انتقال قدرت و مالکیت آن به جمهوری خلق چین بود که در درفضایی کاملاً مسالمت‌آمیز و با احترام کامل به حقوق حقه چینی‌ها از سوی نخست وزیر وقت بریتانیا خانم تاچر^۳ واگذار گردید.

-درست یک سال بعد از این واقعه، پایان سلطه جزیره ماکائو نیز عملیاتی شد و مراحل انتقال مالکیت این جزیره از پرتغال به چین مهیا گردید.

-تحول در روابط چین و تایوان در دهه ۹۰ میلادی، پس از یک دوره طولانی بی‌اعتمادی حاکم بر روابط بین دو تنگه به ویژه از ۲۵ فوریه سال ۱۹۴۵ که این جزیره مجدداً به عنوان یکی از استان‌های چین شناخته شد، از دیگر تغییرات رفتاری سیاسی آقای دنگ شیا ئو پینگ بود که منجر به ذوب شدن یخ روابط بین دو تنگه گردید. در ژوئن سال ۱۹۸۹ ارتباط تلفنی مستقیم بین دو تنگه برقرار شد. در ماه می ۱۹۸۳ تیم‌های ورزشی ۱۸۶ نفره تایوانی برای شرکت در اولین بازی‌های آسیایی وارد شانگهای شدند. در ژانویه ۱۹۹۵، جیانگ زمین رئیس جمهور وقت چین بیانیه هشت ماده‌ای را صادر نمود که بر آن اساس، ضمن استقبال از سفر مقامات تایوانی به سرزمین اصلی برای مذاکره پیرامون روابط دو جانبه البته مشروط به قبول سیاست چین واحد^۴، تضمین نمود که چینی‌ها هرگز علیه چینی‌ها جنگ نخواهند کرد و بدین ترتیب حجم روابط تجاری افزایش یافت. بخش عظیمی از حجم تجارت بین تایوان و هنگ کنگ که بیش از ۳۰ میلیارد دلار بود به سرزمین اصلی صادر و یا از سرزمین اصلی وارد می‌شد. در پایان قرن ۲۰ و یا به عبارتی تا اواخر سال ۱۹۹۹ میلادی، سرمایه‌گذاران تایوانی بیش از ۵۰ میلیارد دلار سرمایه به سرزمین اصلی سرازیر نمودند و همچنین بیش از ۲۰۰ میلیون نفر دیدارهای متقابل از و به سرزمین اصلی و تایوان داشتند.^۵

-و نهایتاً آن که در سایه مدیریت قوی و پایدار رهبران سیاسی کشور و در قالب رفتاری و چار چوب اصول و برنامه اجرایی مصوب حزب کمونیست چین بود که گام‌های اساسی در راستای اصلاحات و بدنبال آن پیشرفت‌های اقتصادی، صنعتی و تکنولوژیک برداشته شد.

^۲ Great Britain

^۳ Margaret Thatcher

^۴ One China Policy

^۵ الف: جزیره تایوان در سال ۱۶۸۳ میلادی برای اولین بار توسط حاکمین چین تسخیر و به عنوان بخشی از این کشور ضمیمه گردید.

ب: پس از وقوع یک سلسله حوادث و جنگها در جنوب شرقی آسیا فیما بین قدرت‌های حاکم منطقه از جمله ژاپن و چین، سرانجام تایوان باری دیگر به عنوان یکی از استانهای چین در اکتبر ۱۹۴۵ شناخته شد.